

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompai Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előljáróságoknak egész évre 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér.

Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

A vármegye impozáns mértékben kívánja kivenni részét az országos gyászból s első kötelességének tartja, hogy rendkívüli gyűlésen adózzon kegyelettel és hódolattal a megdicsőült Felső örökké nagy emlékének.

Lukács Géza alispán a vármegyei Hivatalos Lap útján a következő hirdetményt teszi közzé:

„Azon szívet s lelket megrendítő szerencsétlen esemény folytán, mely a dicsőségesen uralkodó koronás királyunk

I. Ferencz József

Ő császári és apostoli királyi Felsőségének sirbaszállásával nemzetünket és az egész országot szíven érintette, azon rajongó hűség, bensőséges szeretet következtében, melylyel a nagy király példátlanul kimagasló uralkodó bölcsessége, nemzeti életünket újjá alakító legdicsőbb Fejedelmünk felkent személye iránt vármegyénk közönsége mindenkor viseltetett, szükségképpen szomorú kötelességünké teszi egy rendkívüli közgyűlés megtartását, melynek tárgya a történelmi időkben bennünket ért gyászos esemény felett a törvényhatóság részvételének hagyományaihoz hű és méltó kifejezése, egyzersmind arról való tanácskozás, hogy a boldogult Felső temetési szertartásánál törvényhatóságunk magát miként képviseltesse.

Ezen rendkívüli közgyűlés határideje — Főispán ur Ő méltóságával egyetértőleg — folyó évi november hó 27-ik napjának délelőtti 10 órájára Rimaszombatba, a vármegyei székház tanácskozási termébe tüzetett ki, ennél fogva felkérem a törvényhatósági bizottság mélyen tisztelt tagjait, hogy a kitűzött közgyűlésben megjelenjen sziveskedjenek.

Az V-ik hadikölcson.

A főispán agitáló körutja a vármegyében.

Az ötödik magyar hadikölcson aláírása megkezdődött s az aláírás kezdete előtt megindult a lázas és teli lélekkel folyó munka, mely annak gömöri eredményét van hivatva nagygyá tenni.

Kubinyi Géza főispán intézi az agitációt és e héten végigjárta Lukács Géza udvari tanácsos, alispánnal a vármegyét, hogy erőteljes szavát hallassa a nagy cél nagy sikere érdekében.

Sajnáljuk, hogy nem adhatunk pontos és részletes tudósítást ezen utról, mely a főispán s a hadikölcson diadalutja volt, de ma az újságcsináló kezét és akaratát sok rajta kívüli esemény irányítja.

Rimaszombatban e hó 21-én, kedden d. e. 10 órakor volt értekezlet a megyeháza kistermében, melyen a város és a nyustyai járás érdeklődő közönsége teljes számmal vett részt.

Kubinyi főispán a román betöréssel kapcsolatos harcztéri események vázolásából indult ki s hangoztatta többször erősen vallott hitét, hogy ebből a háborúból diadalmasan kell kikerülnünk. Ez nem játék — mondotta — ez élet-halál harc. Itt az egyiknek el kell buknia s hogy ez ne mi legyünk, ahhoz nem elég a sok fiatal és öreg vér, ahhoz nekünk is hozzá kell járulnunk és oltárt kell emelnünk a nemzet számára!

Lukács alispán szolt ezután s a harcztéri helyzet szemléléséből megállapítja, hogy a magyarok Istene még ma is velünk van és segíti igazságos ügyünket, melyet anyagi erőnkkel támogatnunk a mi kötelességünk.

Fényes Sándor, a Rimaszombati Takarékpénztár r. t. igazgatója a pénztintézetek készsége szerepléséről beszél és intézete nevében bejelenti, hogy az 200000 korona jegyzést tesz és 10 millió korona értékű betéteit korlátlanul rendelkezésre bocsátja.

Rimakovai Knöpfler Károly, a Nyustyai Takarékpénztár elnöke pénztintézete nevében 100000 koronás jegyzést jelent be, a maga részéről — mint minden hadikölcsonnál — most is 100000 koronát jegyez.

Csetneki Gyürky Pál az ev. papság, Lukács Géza alispán mint ref. egyházmegyei gondnok a ref. lelkészek nevében igéri a leglelkesebb tevékenységet, dr. Kovács László polgármester a város s dr. Ráróssy Gyula a Gömörmegyei Nép- és Iparbank készségét jelenti be.

Ezután a főispán szólott végezetül.

Negyedik esztendője — mondotta — hogy a kormány bizalma folytán együtt dolgozik a közönséggel a vármegye érdekében. Rövid idő előtt a gyűlölség azt állította, hogy egyedül áll a vármegyében, elvesztette a közönség bizalmát. (Tiltakozások minden oldalról.) Ő szeretettel jött ide, szeretet, akarat és munka voltak a jelszavai. Elbíráhatja bárki, hogy miképpen vette ki a munkából részét s most azt kéri, bizo-

nyítsa be a vármegye közönsége, hogy a szeretet nem lazult meg, hogy ezt a hőrszi munkát nem kell egyedül elvégeznie, de bírja a közönség lelkes és szeretetteljes bizalmát.

A főispán éltetésével véget ért a gyűlés.

Ugyanaznap délután Feleden volt gyűlés, másnap d. e. 10 órakor pedig Putnokon, ahol a község háza nagytermében igen szép számú közönség hallgatta végig a főispán beszédét.

A király halálát jelentette be megható hangon és szavakkal. Az a szent, aki tegnap este lehunyta szemét — mondotta a főispán — kiterítve fekszik, de hozzá is elhallik honvédeink üdviválgása, mely a Kárpátokon túl kergeti a frissen támadt ellenséget. Ezek a honvédek meghalnak — ha kell — a hazáért, nekünk becsülettel élnünk kell s hogy ezt tehesük, eleget kell tennünk a haza kérő szavának s diadalra kell juttatnunk az V-ik hadikölcson.

Lukács Géza alispán, Payer János tb. pápai káplán, plébános és Gy. Farkas Gyula takarékpénztári igazgató beszéltek ezután.

Aznapi délután Tornalján, pénteken d. e. Rozsnyón, d. u. Pelsőczön volt lelkes és sikert ígérő gyűlés.

Fokozott buzgalommal!

Az ötödik nemzeti hadikölcsonre is megnyitott a jegyzések ideje. Eltart vagy 3—4 hétig. Ne hagyja senki ezt az időt kihasználatlanul. És értse meg mindenki, hogy miről van szó. A háboru végének közelebb hozataláról, talán éppen a végső döntésről. Ne akadjon senki, aki — mert az előző kölcsonok fényesen sikerültek — azt higyeje, hogy most már fölösleges a további buzgalom. Sőt. Most kell összeszednünk minden erőnket, mert ellenségeink is láthatólag az utolsó erőfeszítésekre készülnek.

Sikereink katonáinkon nem mulnak. Hihetetlen megpróbáltatások akadályain keresztül győzelemről-győzelemre törnek előre, melyen bent vannak a román sikéságon, a ránk törő más ellenséget határainkon érczfalként feltartóztatják, de éppen az ő megingathatatlanságuk ellenségeinket is újabb és újabb dühös ellentállásra és erőfelfejtésre sarkalja, mintha mindent egy kártyára akarnának feldobni s házard módon visszagaradni az elvesztetteket.

Ez ma a helyzet. És ebben a helyzetben nyitott szemmel kell örködnie minden magyar embernek, hogy a kielégítő helyzet ránk nézve nehogy valamiképp rosszabbodjék, hanem mindenképpen javuljon. Rendületlen győzelmi akaratunk vértessen fel bennünket minden fegyverrel, hogy a végső döntést, a béke áldásait a magunk javára kiesikarhassuk.

Nagyok és kicsinyek, akiknek dusan vagy soványabban adatott, áldozzanak erejükhez képest a hadsereg felkészültségére s valamennyien fokozott buzgalommal munkálkodjanak azon, hogy az új hadikölcson a nép legelső rétegeiben is az eddigiéknél még fényesebb eredménnyel sikerüljön. Vigyázzunk, hogy katonáink hősi elszántságát az itthon valók fukarsága, szükmarkúsága valahogy alább ne lohassza!

Világháború.

Hatalmas előhaladást tettek szövetséges seregeink a múlt héten Románia területén. Az előhaladás szinte váratlanul történt, mert már pár hét óta hozzá voltunk szokva, hogy a román határon lassu, de folytonos előhaladást tesznek csapataink, mert az ellenség igen erős ellenállást fejt ki régóta megerősített állásaiban, sőt egyes helyeken hullámszik a harc, majd visszanyomják egy kissé a mi seregeinket, majd ismét előhaladnak egy kevésbé. Így voltunk különösen a keleti határon és kivált a gyergyói havasokban de a déli határ némely helyén, pl. a Vulkáni szorosnál is visszaszorították pár hét előtt a mieinket. Azóta a vulkáni és Szurdok szorosnál alig volt szó előnyomulásról s a mit tudtunk, azt sem a mi jelentéseinkből tudtuk, hanem az ellenség jelentései árulták el, hogy előhaladtunk s az ellenséges jelentésekben fölhözött helységnevekből látható volt, hogy már 15—20 km., majd 30 km. az a távolság, a mennyire seregeink a határtól előnyomultak.

De azért mégis meglepetés volt, mikor a hét elején jött jelentések hírt adták, hogy Targu Jin város mellett nagy harcok folynak, azután a következő napi jelentések hirtelen mesés előhaladásról szóltak: csapataink elérték az Orsovából Krajovába vezető vasutvonalat, vagyis az ellenség üldözése közben egyszerre áthaladtak Románia szélességének a felén, majd egy nappal később, sőt még ugyanazon napon Krajova előtt állottak csapataink, Krajovát el is foglalták s így közelebb jutottak a Dunához és Bulgáriához, mint a mennyire Erdély déli szélétől állanak.

Ennek a bámulatos gyors előnyomulásnak az a magyarázata, hogy Targu Jin mellett iszonyu nagy és heves csatában legyőzték a román sereget Falkenhayn seregei, teljesen áttörték a román frontot annak balszárnyán és miután Targu-Jin város már egy kisebb siksságon fekszik, a honnan széles folyóvölgyek vezetnek a román siksságra, azért az ellenség nem tudott akadályt állítani győzelmes seregeink útjába, hanem megpróbálta a győzelmes sereget kelet felől átkarolni s mikor ez sem sikerült, akkor gyors futással menekült a siksságra Krajova felé; a mieink ugyanolyan gyorsan üldözték a megvert román sereget.

Krajova elfoglalásával Romániának egyharmadrésze: Kis Oláhország a mi kezünkbe jutott. De még más fontos következményei vannak a Targu-Jin mellett kivívott győzelemnek. Ilyen az, hogy az Orsova mellett, a Cserna partján álló román hadseregnek elvágta a visszavonulási útját s azt valószínűleg körül keríthetik. A másik, még fontosabb az, hogy Mackensen bolgár seregeivel a Duna jó nagy részén bármikor egyesülhetnek már akadály nélkül. A harmadik következmény pedig az, hogy a Bukarest felé vezető ut nyitva van a siksságon át és a Brassótól délre és Kampolungnál álló román seregeknek oldalába és hátába kerülhetnek s kényszeríthetik azokat gyors visszavonulásra. Ennek a győzelemnek egyes kihasználásával kezünkbe kerül-

het Romániának a fele, vagy több mint fele, ha Mackensen is bele tud szólni Bulgária felől és kiegyenesíthetjük a frontunkat s így fölszabadulhat egy idő múlva egy jókora sereg, a mi másutt használható.

Az orosz fronton egyes kisebb harcoktól eltekintve, alig történt valami. Ugy látszik, az oroszok talán Romániának akarnának segítséget adni, ha el nem késnének vele. A Dobrudzsában máris nagy erővel próbálják Mackensent visszaszorítani Csernavodánál s a Fekete tengernél, de nem sikerül.

Fenn északon, Riga környékén a németek intéztek kisebb támadásokat az oroszok ellen sikerrel.

A macedóniai harcvonalon a francia és szerb seregek olyan tulerővel támadtak, hogy hosszú, kemény harcok után Belownak bolgár-német seregei Monasztir várost teljes rendben kiűritették s így a hazátlan szerbeknek van ideiglenes fővárosuk. De egyuttal friss német csapatok érkeztek már a macedóniai harctérre s Románia letörése után ott is megfordul a koczka.

Az olasz fronton Görztől keletre a mieink foglaltak el olasz árkokat a Vip-pach völgyében. Most úgy hallatszik, új olasz offenzíva készül ismét.

A francia-angol harctéren valamivel csendesedtek a harcok, de azért nem szüntek meg, sőt a németek foglaltak el árkokat a Labassée csatornánál. Az ellenség nem tulságosan dicsekedhetik nagy áldozatok árán meghódított, teljesen földult francia falvaival.

A török harctereken a perzsa határon folytak sikeres harcok, máshonnan alig jön valami hír.

A tengereken sok ellenséges hajót pusztítanak el a német tengeralattjáró hajók, egy hónap alatt 100 nál jóval többet. A levegőben is heves harcok folynak és a mi repülőink fölényben vannak az ellenség repülői fölött.

Békehirek is jártak mostanában Amerika felől, hogy annak elnöke a béke érdekében akarna eljárni, de czáfolat is jött a hírekre.

A világháború szörnyű lángjai és zivatarai között hunyta be szeméit örök álomra a legöregebb fejedelem, a mi jó és böles királyunk, aki nem érhetette meg a béke elkövetkezését, s most a legfőbb hadúr hatalmát átvette fiatal királyunk: Károly, ezen a néven a negyedik trónunkon.

Felebarátaink.

— „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” — hallom a kis lányom vékony hangját a gyerekszobából, amint tanulgatja a feladott tizparancsolatot. Egy ajtócsattanás a hátam megett s a fentnevezett hang tulajdonosa már elibém is perdül.

— „Apa, mi az a felebarát? Ki az én felebarátom?”

— „A felebarátod, fiam, mindenki...” A hangom hirtelen elakad. Hohó! én most majdnem a Názáretinek a szavaival feleltem, azokkal a böles és szép szavakkal, amelyeknél aligha van a mai világban valami kevésbé aktuális igazság.

— „Várj egy kicsit, most dolgom van,” — felelem a kérdező nagy szemeknek. A gyerek eltűnik, mint a mókus, én pedig nagy hirtelen összegabalyodott gondolataim között akarok valami megtakarítás félét rendezni, megmérlegel-

vén magamban a feladott kérdést, hogy: kik is hát a mi felebarátaink?

A názáreti Jézus tudvalevőleg arra tanított, hogy felebarátunk minden ember, született legyen az akár a hercegi paloták függönyös nyoszolyáiban, akár a faluvégi cigányváros tyukölnyi kunyhóiban, — táplálta légyen őt tejével akár a jeges észak szamojéd dajkája, akár az ekvátor feketebőrű embernősténye. Mindenki testvérem ezen a világon és ha netalántán a testvérek közt olykor akad is egy-egy szakmátlan és garázda, annak gyengeségeit el kell néz-nem, hibáit meg kell bocsátanom és ha sajog is a fülem töve, az odakoppant kő helyett bántalmazómnak egy darab piszkos szürke színű és gittes tapintású anyagot kell átnyujtanom, amelyet a lisztjegyeim ellenében kiutalt sajtáságos keverékből sütött a helybeli pék (feltéve természetesen, hogy előző napon a cselédem az előirt kézesók szertartását nála el nem mulasztotta.) Testvérek vagyunk tehát mindannyian e haza határain belül — (a határokon kívül ez idő szerint némileg mások a viszonyok) — és ha akad is rossz testvér, feltehetjük számára mentő körülményül, hogy bizonyára nem a krisztusi tanokban nevelkedett fel; feltehetjük, hogy a szegény izráeliták, mohamedánok, Kon-fu cse tanainak követői, a buddhaisták, a sihintóisták, a napimádók — szóval a pogányok nem ismerik a kereszténység, testvériség elméletét s épen ezért nem is alkalmazkodnak ahhoz.

Mikor gondolataimban idáig jutok, egészen világosan belátom, hogy e pogányokat ki kell kapcsolnom további elmélkedéseim keretéből. Ők ugyan az irás szerint *nekünk* felebarátaink, ez bizonyos, de sokkal bizonyosabb, hogy *nekik* mi nem vagyunk felebarátaink. Nemcsak a szomorú tapasztalat mutatja ezt, hanem, ime, a higgadt megfontolás is reávezet.

De vigasztalást találhatunk talán a többiek-nél: keresztény testvéreinknél. Elvégre mi vagyunk a többség s ha a többség Krisztus szerint él, mit fáj nekünk — ugye — a kisebbség?

Igaz, hogy a kereszténység kebelében is bukkanunk furcsa jelenségekre. Keresztény a kelet poroszországban évszázadokra szőlő hírnevet szerzett muszka, az erdélyi magyar falvakban tiszteletét tett oláh, a baralongos angol, a hazugságra képtelen francia, sőt a pergőtűz feltalálója és Dante poklának az életrekeltője, a legkeresztényebb olasz is. Mindezek szerény tehetségeikhez képest egyenként kikorrigálták a Jézus testvériségi teóriáját. Amde ezeknek a nemzeteknek a főpapjai számtalanszor kinyilatkoztatták volt, hogy nem mi, hanem ők értelmek helyesen a jézusi tanokat. Minek szálljunk perbe ezekkel a szakvéleményekkel? Maradjunk csak idehaza, ne üssük az orrunkat idegen népek dolgába, mert, tekintve a mai csillagok járását, a szagló szervünk könnyen véres lehet. Maradjunk csak itthon, testvérem, szép Magyarországon.

A mi társadalmunk, épen úgy, mint minden más társadalom, általában három kategóriára tagozódik: vannak termelők, vannak közvetítők és vagyunk fogyasztók (nem sok idő múlva fogyasztottak.) A termelők termelnek, a fogyasztók megveszik ezek termékeit és a közvetítők lázasan fáradoznak azon, hogy e vásárlás megtörtént-e, közzé legalább is tizen-tizenketten közbe térközhessenek. A termelt javak például: a csirke vagy a buza vagy a cipőtalp.

És most bocsássunk előre egy szokatlan és megdöbbentő igazságot: a csirke a tojásból ma is épen annyi pénzért bujik elő, mint gyermekkoromban, másrészt a tojást a tyuk épen olyan olcsón tojja ki a szalmára, mint ez előtt kétezer évvel. Vagy még egy vakmerőbb állítás: a buzaszem ma is épen olyan gömbölyű és épen olyan nagyságu, mint az, amelyet Kr. e. 4000 évvel ott felejtettek az egyiptomi királysirokban. Sőt a mi nekem kedves testvérem egészen hihetetlen mese: a cipőtalp bőrtől volt tulajdonosa (a marha!) ma is épen olyan jutányosan válik meg, mint mikor a jégkorszak ősembere ösztökelte őt kőfejűjével hasonló elválásra. — Minden annyiba kerül, mint régen, sőt még annyiba sem. Tegnapelőtt vettem egyik jeles fakereskedőknél négy koronáért egy szál deszkát. Ennek az ára három évvel ezelőtt nyolczvan fillér volt, de akkor drága munkások dolgoztak a fűrésztelepen, ma pedig majdnem in-

gyen hadifoglyok állítják azt elő. Ahol azelőtt férfi napszámosokat fizetett a termelő, ott ma női munkabérek járnak. Asszony őrzi a csordát, asszony a csész és asszonyok mennek az eke után, akik nem ülnek be Schwartz urhoz mindennap egy kis pálinkára, mint harmadéve gazduram s így kisebb a rezi is. Hát akkor a termelt javak ára miért ment fel 300—400 százalékkal, miért nem akar megelégedni a termelő a nyomoruságos — mondjuk, 50—60 százaléknál haszonnal, miért akarja megszarolni azokat a nyomorultakat: saját édes véreit, akiket a végzet súlyos keze e nélkül is ólomsúlylyal nyom le a porba? Miért hamisítják meg a kicsiny gyermekek tejét, a tejfelt, a vaját? Azért, mert a termelők nem keresztények, a kétezeréves tanítás rájuk nézve falra hányt borsó, ma is olyan vadállat valamennyi, mint volt Augustus római császár idejében. — Mit tetszik mondani? hogy van kivétel is, aki maximális áron adja el kukoricáját és a szegényeknek kiosztogatja a feles krumpliját? A nevét, a nevét, de hamar!

Tehát akkor a közvetítők! Aj, aj, a közvetítők! Ezek ugyan lenyomják, ha tudják, a termelők árait, de minél lejjebb nyomják azon az oldalon, mint a gyerekek deszka hintókája, annál magasabba szöktetik fel a másik oldalon, ahol a fogyasztók ácsorognak. Ezek a jó fiúk mindent vesznek a mogyorótól az életéig, de mindent azonnal el is dugnak, hogy az eldugási idő alatt a dugvány ára érlelődjék, kővérdjék, dagadozzon. Mikor azután már sehol sincsen cukor, zsír, szappan, petroleum, szén s több más efféle csacsóság, mikor már ezer göresös kéz, ezer kidülledt szem, ezer üres gyomor leselkedik minden szem aszaltszilvára, akkor előkerül a holmi, méltóságosan, mint egy mexikói kacika, de éppen olyan hozzáférhetetlenül. De akinek pénze van, végre is hozzájuthat a deka zsirhoz, bűdös szappanhoz, vagy rendőrségi engedéllyel a liter petróleumhoz is. Ha nem unja kedves nővérem, elmondom egy háborus élményemet. Tavaly nyáron a helybeli kirakatok egyikében egy jó, erős pár cipő vonta magára a figyelmemet. A cipő oldalán — tessék figyelni — a varrás egy kis helyen felfeslett. A vevő az ilyesmit meglátja, mert naiv eszével rögtön arra gondol, hogy az alkuvásnál egy ilyen szépséghiba igen kitűnő kiindulási pont. A cipő a lábamra jó volt, de az ára — 40 korona — a zsebemre rossz volt, eljöttem. Félév múltán az őszi esőzések idején rájöttem, hogy a negyven koronás cipő nekem határozottan kell. Bementem tehát a negyven koronással, de a feslett cipő ára immár 55 koronára mászott fel. E tavaszon újból megalkudtam sértett önérzetemmel, de a hetven koronás ár végleg elriasztott. A vicc ebben az egész esetben az, hogy a kiváló üzleti férfi ma sem tudja, hogy én ezt a nagy karriért befutott pár cipőt feslettsége miatt immár két éve személyesen ismerem. Nem hoztam őt zavarba, amit az is mutat, hogy egy ismerősömtől ugyanezért a cipőért a mult hetekben kilenczven koronát kért.

Nem, ezek a kereskedők, ezek az áruközvetítők igazán nem keresztények. A termelő legalább kockáztat és a magáival spekulál: ezeknek semmijük sincsen a ravasz eszükön, az embertelen szívükön kívül. — De ebből a kettőből van nagy, nagy adag!

Maradnának még a fogyasztók, a kiuzsorázott, kiforgatott és otrombául becsapott fogyasztók. Ezek már talán csak keresztények? No igen, mert muszáj, mert ők a buzaszem a két malomkő közt, ők az aszfalt, amelyen minden sarok tapos, ők a városligeti pófozó masina. De vajjon, mi volna, ha a szerencse olykor őket is megajándékozna a termelői vagy közvetítői jelleggel? Ahány példát eddig alkalmunk volt látni, mindig az súlt ki, hogy a kedvező helyzetbe csapott fogyasztó egy hatványozott uzsorás és szebben nyúz, mint vérbeli kollegái.

Tehát nem volnának keresztények és nincsenek felebarátaink? Sajnos, a dolog ilyenformán áll, egy nagy háboru választóvizében kellett kiderülnie annak az igazságnak, hogy sem a fekete, sem a fehér keresztényeknél nem volt elégséges kétezer esztendő arra, hogy a Názáretinek szelíd, igazán emberi, sőt igazán isteni felfogása az emberek véérébe átmelessen. Pedig, ha volt valaha reformátor, aki az emberiséget

így vagy amúgy boldogítani akarta, Jézus volt az egyetlen, akinek elvei átalakíthaták volna a világot. És nem alakították át, nem javítottak ratta semmit, — nézz ki testvérem az utcára, nézz bele az újságba, nézz bele az emberek titkos belsőjébe. Nincsen békeesség az emberek között, nincsen a nemzetek között sem. — A dsungel vesz körül. Kereszténységünk egy ivrott papiros.

No, a pap sem predikálhat szebben, de mit feleljek hát a gyerekeknek? Ki az én felebarátom? Azt hazudjam neki, hogy minden ember az, amikor mintha mindenkinek csak az volna bevallott vagy eltitkolt célja, hogy kivegye szájacskájából a sovány falatot? Senki sem felebarátom, ezt jól látom, az emberek önzése orgiáit üli. A háboru, mint egy éles kés pengéje, felmetszte azt a nagy kelevényt, amelyet az emberiség testén a kultúrszázadok érleltek és most folyik patakokban mindentel a csuf genny. Megmondjam-e neki az igazat? Ez is bajos dolog, mert akkor minden jó csiráját kiölöm a lelkéből. Szabad-e ezt tennem? *Ime, dióhéjban az egész emberiség erkölcsi berendezkedésének a problémáját tartom ujjaim között:* önzetlenségre neveljem-e a gyereket egy olyan emberi közösség kebelében, amelynek egy része, mint a tetvek, kimondottan a többiek piros véréből szívja magát pohosra, más része pedig önző céljai után szalad, követve természetes állati ösztöneit és ami ezzel egyértelmű, kiszolgáltassam-e őt a belenevelt gyámoltalanságával a távolabbi jövőben az ellenséges tömeg prédájául, amely nem is tud, nem is akar az emberi szolidaritás magaslatára emelkedni — vagy ellenkezőleg, nyers emberi önzést verjek a fejébe s megtanítsam az életet és az emberéket semmibe sem venni, átgázolni a kisebbeken, a szegényeken, a gyengéken?

Nyílik az ajtó és berobog rajta a kis kérdezősködő. Ismét látom a kerekre nyílt ártatlan gyerekszemeket s hallok újból a nagy kérdést:

— „Megtudod-e már mondani, apa, hogy ki az én felebarátom?”

Megfogom a kis kezét és a tükör elé vezetem. — „Látod, hogy ki néz rád onnan a tükörből? Az a te felebarátod, kedvesem!”

A gyerek nagy szemeket mereszt, — nem érti egészen a dolgot.

Én pedig félrehívom az anyját és azt sugom neki:

— „Ha megkérdez a kis lányod, mond meg neki, hogy csak tréfáltam. Legyen jó és bizza a többi a nagy tanító mesterre: az életre.” *ys.*

A király halála.

Zúgnak a harangok, a hangulat komor, bánatos, s szerte a hazában mélyeséges gyász terítette ki sötét fátyolát, az isteni gondviselés kifürkészhetetlen akarata folytán megtért őseihez Ferenc József, a mi jószágos lelkű nagy királyunk: a békeszerető, bölcs koronás király, ki népei sorsát meleg szeretettel, atyai gondoskodással intézte oly hosszú időn át.

A reánk szakadt mély gyász első pillanataiban is az Egek Urához fohászokdtunk, békés nyugalmat esdve a tündöklő férfiúi és uralkodói erények révén az egész világ előtt nagygyá lett elhunyt királyunknak s vigasztalást, boldogabb jövőt esdve a Mindenhatótól ennek a sok megpróbáltatáson átment magyar hazának.

A lesújtó gyász hírére mély megilletődéssel fogadtuk folyó hó 22-én a kora reggeli órákban s a „Gömör-Kishont”, „Gömöri Újság”, „Rozsnyói Híradó”, „Murányvölgye” különrendkívüli kiadásban jelent meg, a nagy vesztéséről meleg, szép szavakkal emlékezve meg. Rimaszombatan s a megye minden részében kitűzték a középületekre a gyászlobogót s vá városunkban számos magánépületen, templomokon és egyházi épületeken leng a fekete zászló. Az emberek mohón olvassák a fővárosi lapokat, melyek apróra kiterjedő részletességgel ismertetik a nagy király hosszú — 86 évre terjedt — változatos: dicsőségben és örömben gazdag, de amellet szomorú csapásoktól sem mentes élet-történetét. — Méltatják az új király: IV. Ká-

roly kiválóságát s nemes férfiúi és katonai erényeit, melynek révén bizakodással és legsebb reményekkel tekintünk a jövő elé!

Ferenc József elhunyt királyunkról apróságokat is olvastunk a fővárosi lapokban, köztük volt ez is:

„A rimaszombati diák. 1885-ben történt ez a ritka eset. Egy szegénysorsu rimaszombati tanuló elvesztette egyetlen pártfogóját és jeles bizonyítványát kénytelen volt hetven forintnyi tartozása fejében a szállásadójánál hagyni. A szegény diák a nagy szünidőt arra akarta felhasználni, hogy dolgozzék és tartozását megfizethesse. De sehol se talált munkát s egy Rimaszombat közelében lévő faluban az éhség már majd leverte a lábáról. A szegényt félretéve elhatározta, hogy bemegy a legközelebbi házba és enni kér. Be is ment, de véletlenül egy lelket sem talált otthon. A kamarában füstölt kolbászt és tejet talált. Mindkettőt mohó étvágygyal fogyasztotta el. Amint kiakart lépni a házból, jött a gazda, galléron ragadta s a csendőrökkel lecsukatta.

A törvényszék a szegény ifjut lopás miatt hat hónapi börtönre ítélte.

Jövője elveszettnek látszott. De ekkor fölébredt iránta a rimaszombati urak részvéte s érdekében kegyelmi kérvényt intéztek a királyhoz.

Néhány hét múlva a király nemcsak megkegyelmezett neki, hanem magánpénztárából még száz forintot is küldött neki, hogy tanulmányait folytathassa.”

Az ötvenes években, mikor az országban körutat tett, Rimaszombatan is volt az elhunyt király. Ma már csak kevesen emlékeznek vissza erre a nagy ünnepi eseményre, de a hagyomány feljegyezte, hogy még itt sohasem látott ünnepséggel fogadták Ferenc Józsefet, ki Losonc felől jött díszfogaton nagy és fényes kísérettel. A város fel volt díszítve s minden házon nemzetiszínű lobogót lengetett a nyári szellő. A város közönsége az utcákra tódult, az ablakok megteltek kíváncsi női fejekkel s az utvonalon a városon keresztül fiatal leányok virágokkal várták az uralkodót. A magisztrátus *Szügyi* bíró uram vezetésével kivonult a városkert és sodoma hid közötti térségre, hol az egyházak és hatóságok küldöttségei is elhelyezkedtek.

Nagy és lelkes éljenzéssel fogadták a királyt, ki a fogatról leszállva barátságosan köszöntötte az eléjárult hódoló küldöttséget. — Mondják, hogy a király szárnysegéde hirtelen ott termett a szónoklatra kész póseba helyezkedett bíró mellett s odaszólt, hogy rövidre fogja szavait, mert nagyon sietős az ut! A bíró feltalálta magát, csak ennyit mondott: „Felség! Ez a nép, mely felségedet Rimaszombat városában szíve lelke melegevel üdvözölvén hódolatát bemutatja, szegény, de hűséges!” A király néhány köszönő szót mondott, s fogadta az egyházak képviselőinek üdvözlését, aztán a nép üdvözlésében között vonult végig városunkon, melynek utcáin teli markokkal szórták utja elé s kocsijába a virágokat. A fiatal király mosolygó arccal bólingatott jobbra-balra s intett köszönetet a város lakóinak.

* * *

Az országos gyászban Gömör-Kishontvárm. is méltó részt vesz. A vármegye színeit viselő — buzérvörös és sárga — széles szalagokkal díszített élővirágkoszorút rendelt Budapesten Pásztorj üzletében. A felirat ez: „Imádott királyának Gömör-Kishontvármegye közönsége.”

A temetés Wienben lesz folyó hó 30-án s a vármegye képviselői részére két hely lévén fentartva, a hétfőn folyó hó 27-én délelőtt 10 órakor tartandó közgyűlésen fogják elhatározni, hogy *Kubinyi* Géza főispán mellé a törvényhatóság részéről ki küldessék ki a temetésre, miután *Lukács* Géza alispán gyöngékedése folytán akadályozva van a részvételben.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Forgácsok.

régi és új kis esetek közül egyik-másik megíródik a mai esős, csunya napon.

*

Először egy téli forgácsot írok. Ha már a téli vezércikk megírásához nem ad alkalmat a fontosabb témákat liferáló Élet, ha a téli vers megírását késlelteti a hangulat hiánya, hát legalább egy kis forgácsban konstátálom, hogy Rimaszombatban az elmúlt vasárnap reggelre alaposan leesett a hó s hogy újra ott vagyunk, ahol a múlt télen, mert a lelkiismeretes háztulajdonosok siettek elsöpörtetni járdájukról a havat, kivéve azon járdarészeket, melyeket a város tartozik gondjaiba venni. A tényállás konstátálása végett megírom, hogy ezen járdarészek is hozzáláttak a hó elsöpítéséhez hétfőn d. e. 11 órakor és milyen szerencsések, 12 órára az összes havat eltakarította — a melegen, de kesernyésen nevető déli és téli nap.

*

Nagy a zugolódás a gazdák körében az alispán azon rendelkezése ellen, mely a tej maximális árát 40 fillérben szabta meg.

Egy talpig gazda barátom és munkatársam czeruzával a kezében számította ki, hogy a tejet nem lehet 40 fillérért adni, hogy ez tartahatatlanság stb. stb.

Erről eszembe jut, hogy ha mi tisztviselő halandók czeruzát merünk venni a kezünkbe és elkezdjük számítani, hogy mennyibe kerül a mi kisdéd, feimentett életünk és ezzel szemben mennyi az, amit fizetés fejében kapunk, hát... én csak annyit mondok, mindent lehet, s akkor voltak boldog idők, mikor még nem vették mindennél kezükbe az emberek a czeruzát és papírost!

*

Ellesett és megtörtént beszélgetés két falusi asszony között a cukrászda ajtajában:

— Mennyid van?

— Van vagy két szakajtóval s már szaporodik a harmadik is...

— Nekem is van kettővel. Most bemegegyek ide, hátha kapok hozzá!

Bemegy. Vesz egy süteményt, fizet érte egy papír két koronással s mikor Miskolcra egy fél papírt akar a hatosok mellé visszaadni, húzódozik s kiböki, hogy neki ezüst korona kellene.

Érdekes nemzetgazdasági és néptanulmányi kérdés, hogy a két gyűjtő néni a cukrászsüteményeket vagy az ezüst koronákat rakja szakajtókba?! ...

Glin.

Gyászistentisztelet. Ő Felsege koronás királyunk elhunyt alkalmából városunkban az első gyászistentiszteletet f. hó 24-én pénteken délután a szokásos ájtatosság keretében tartotta meg az izraelita egyház. A hívek nagy számban gyülekeztek délután 4 órakor a templomba s a rendes ima után Schapira — itt katonai szolgálatot tevő — rozsnyói kántor gyönyörűen adott elő egy egyházi éneket, majd Singer Rezső kerül. főrabbi mondott magasszárnyalásu imát, melynek keretében valóban szép szavakkal emlékezett meg a békeszerető, igazságos- és vallásos, hű népei rajongó szeretetétől övezett királyunk erényeiről és történelmi nagy alakjáról. Ábitatos és méltó figyelemmel hallgatták a hívek a gyönyörű magyar imádságot, melynek végén IV. Károly trónralépett királyunknak népei boldogítására irányuló jövő munkájára Isten áldását kérte s foházkodott buzgón a magyar hazáért, annak dicsőséges jövőjeért. Majd Stieber kántor énekelt s ezzel az istentisztelet véget ért. A római katolikus egyház csütörtökön délelőtt 9 órakor, a református ugyanaznap délelőtt 10 órakor, az evangélikus templomban pedig a mai istentisztelet keretében történt kegyeletes megemlékezés elhunyt nagy királyunkról.

Évforduló. A rozsnyói püspöki papnevelő intézet f. hó 20-án ünnepelte alapításának 102-ik évfordulóját, f. hó 21-én pedig a püspökség alapításának volt 140-ik évfordulója. — Mindkét évforduló napján hálaadó istentiszteletet tartottak a papnevelő intézet kápolnájában, illetőleg a székesegyházban.

Ploszkói Mihalik Dezső

A múlt hét szombatján délben, mikor lapunk már le volt zárva, kaptuk a szomorú hírt, hogy ploszkói Mihalik Dezső, Fülöp Szász Coburg Gothai herceg főügyésze, a bolgár polgári érdemrend tiszti keresztjének tulajdonosa, vármegyénk törvényhatósági bizottságának tagja stb. életének 69-ik, a közpályán való fíradhatatlan működésének 45-ik évében hosszas szenvedés után esedékesen elhunyt. — Mihalik Dezsővel nemcsak a Murányvölgyének, de az egész vármegyének egy rendkívül tevékeny és jellegzetes alakja tűnt el a közélet porondjáról. Neve össze volt nőve a vármegye életével és évtizedekre menő munkálkodása megérdemelt tekintélyt szerzett neki. Mint fiatal ember 1871-ben került Coburg herceg szolgálatába mint alügyész s ettől kezdve lelkes munkása volt a hercegi uradalom ügyeinek és személyes bizalmasa a hercegi családnak. — 1874-ben ügyész lett, a kilencvenes évek elején pedig főügyésze az uradalomnak. A vármegye életében mint megyebizottsági tag 42 évvel ezelőtt kezdett szerepelni s vele a legrégebbi megyebizottsági tagok egyike szállt sírba. — 1881-től kezdve a közigazgatási bizottságnak is tagja volt s itt is hosszú időn át (1914-ig) működött szorgalmas és a közt szolgáló tevékenységével. A vármegye és különösen Nagyrőce város társadalmi életében is irányító személyiség volt s a magyarságnak erős kezű és nagy tehetségű védelmezője. A nagyrőcei pánszláv gimn. bezárása s a murányvölgyi pánszláv mozgalmak elcsenyesítése az ő nevéhez fűződik s ezzel Gömör magyarosítása történetében örökre emlékeztetessé tette nevét. Mint ember, jó barát páratlan volt, alakjában a szivélyesség és egyéni kedvesség testesült meg, cselekedeteit a jóindulat és nemes intencziók irányították. Temetése óriási részvét mellett f. hó 20-án d. u. 2 órakor volt Nagyrőcén az ág. h. ev. egyház szertartásai szerint. Hozneh Lajos esperes, Christély Gyula ratkősebesi és Kármán István nandrási lelkészek beszéltek koporsója felett, amelyre koszorút küldött a vármegye, a hercegi tisztikar, Nagyrőce és Rimaszombat város stb. — Halála gyászba borította köztisztületben álló családját s elsősorban gyermekeit: özv. Beel Gyulánét, dr. Mihalik Dezső várm. t. főügyészt, munkatársunkat, Mihalik Pált és dr. Mihalik Ábrist.

Halálozások. Városunk legidősebb tisztes polgára: Lipcsey József — volt kalapos mester — folyó hó 21-én 88 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 23-án nagy részvét mellett ment végbe s Simon Mihály ref. lelkész megható szavakkal búcsúztatta el az elhunytat. Özv. Leffler Mátýásné f. hó 20-ikán 76 éves korában meghalt.

Korompán, folyó hó 19-én meghalt felsőbükini és deményfalvi Kubinyi Bözsike, Kubinyi Ferencz és neje szül. bicskei és császári Komoróczy Lenke leánya 22 éves korában. Komoróczy Miklós kedves hírlapíró társunk unokahugát gyászolja az elhunytban, kit folyó hó 21-ikén temettek el Korompán nagy részvét mellett.

Eröss Samu pénzügyi számtiszt, Jurin Samu jolsvai igazgató-tanító fia, folyó hó 18-ikán 30 éves korában Miskolcra hirtelen meghalt.

Flütsch Gyuláné szül. Schmidt Malvin Rózsnyó városi irodatiszt neje e hó 15-én Rózsnyón meghalt.

Pasteiner Jenő rozsnyói gyógyszerész, a gömöri gyógyszerészek nesztora 72 éves korában e hó 22-én Rózsnyón elhunyt. Halálát nagy rokonsága gyászolja.

Ganszfried Géza rozsnyói órás e hó 19-én Rózsnyón meghalt.

Weser Hermann rimaszombati lakos, Somogyi Kálmán szabóüzlettulajdonos feleségének édes atyja, folyó hó 24-én 73 éves korában elhunyt. Ma temetik.

Megyebizottsági tagválasztás. Az elhunyt Kozma-Szabó József helyébe f. hó 20-án választották meg városunkban az új megyebizottsági tagot, dr. Institórisz Endre városi tiszti ügyész személyében. — A választás Medveczky Sándor kir. közjegyző elnöklésével lanya érdeklődés mellett ment végbe s összesen 25 választó jelentkezett az urnánál.

A miskolczi 10-ik honvédgyalozezred zászlóaljparancsnoka: Ghiczzy Zoltán ezredes, főispánunk unokaöccse, csak néhány

hónap óta tartózkodott Miskolcra s a város társadalmában nagy népszerűségnek örvendett, e napokban ismét a harcztérre megy.

Az elhunyt király utolsó jutalmazása. Özv. Sargota Jánosné rimatamástalvai lakos, kinek 6 fia katoná, ő Felségétől két nappal elhalálózása előtt kapott 200 korona jutalmat.

A főispán és az alispán harcztéri utja valószínűleg december hó közepére eltolódott az országos eseményekre való tekintettel s így a főispán intézkedett, hogy a természetbeni szeretet-adományokat további intézkedéséig ne küldjék az alispáni hivatal címére. A pénzügyi adományok gyűjtése folytatható. — Eddig sok névre szóló csomag érkezett az alispáni hivatal címére és a következő adományok: Grosinger Miksa 10 honvéd részére meleg ruhanemű, Hanvay Zoltán 50 k, Ehrenreich Sándor Gicze 20 k, özv. Széplaky Lajosné 20 k, Schweitzer Rezső 30 k, Felsőbalogi körjegyző gyűjtése 86 50 k, Felsőbalogi izr. hitközség 30 k, Lemberger Manó 20 k, Szent Ivány József Beje 200 k, Schulhof Pál 10 k, Almágyi körjegyző gyűjtése 104 90 k, Rimaszombati állami polgári leányiskola növendékei egy csomag meleg ruhanemű, Rimaszombati állami elemi iskola növendékeinek gyűjtése 50 k, Ignáczy Béla susai tanító gyűjtése 9 k, Csetneki szükségkórház vezetőinek adománya csetneki jegyző útján 20 korona.

Nyugtázás. Ignáczy Béla susai állami tanító az iskolájában rendezett tünnepegyen 9 koronát a vak katonák és 9 koronát a 16-os honvédek szeretetadománya javára gyűjtött s ezen összegeket lapunk útján juttatta rendeltési helyükre.

Katonai előléptetések. A hivatalos lap közlése szerint századossá lett előléptetve Mayer Frigyes 80. gy. ezredbeli főhadnagy. Főhadnagyként léptek elő a következő hadnagyk: Balczek Jenő, ns. Somogyi Zsigmond, Walter Ferencz, Drzymuchowski Romuald, Kret Simon, Dunkl Frigyes, Bondy Alfréd 80. gy. ezredbeli és Kolozsváry László, Pogány (Kozelka) József, Streisinger Ernő, Klein Jenő, Schmiedt Lajos, Schweitzer Gyula a 25. gy. e.-ből. Százados lett Orosz Imre 27. táb. tüzérezredbeli főhadnagy, Walter putnoki birtokos veje, főhadnagy lett ilenczfalvi Sárkány Károly 15. t. tarackezredbeli tart. hadnagy, Dobsina városi aljegyző — Sárkány Kálmán fia. — Hadnagy lett dr. Haas Andor rimaszombati ügyvéd, népi. zászlós a 25. gy. e.-nél. Zászlóssá lépett elő Pösch Jenő, az olasz harcztéren levő 7. vartüzérezredbeli hadapród, dr. Pösch Dezső rozsnyói tiszti járásorvos fia. — Dr. Percz Barna városunkbeli tart. segédorvos, ki a háboru kezdete óta a harcztéren van, tart. főorvossá lett előléptetve. Athelyeztetett: Juraskó Elek tart. hadnagy, a 15. tábori vadászzászlóaljtól a 3. tábori vadászzászlóaljhoz. — Nyugalmasított: Markó Lénárd 6. huszárezredbeli tart. főhadnagy, ki egyik szemét a harcztéren elvesztette s most Miskolcra teljesít helyi szolgálatot.

Előléptetés és kitüntetés. Baranyay Horváth Sándor ragályi körjegyzőnek a cs. és kir. 25. gyalogezredben az orosz harcztéren küzdő fia: ifj. Baranyay Horváth Sándor hadnaggyá lett előléptetve és újból — másodsor is — a nagy ezüst vitézségi érdemmel lett hősiességéért kitüntetve.

Katonai kitüntetés. A 80. gy. ezredhez tartozó dr. Koczva Gyula tart. ezredorvos és a 25. gy. ezredhez tartozó Umlauf Elek kitünő szolgálataikért Signum laudisszal lettek kitüntetve.

Cross hadifogságból. Bobok György, az itteni ker. munkásbiztosító pénztár külellenőre szept. hó 23-ikán orosz fogságba került s most érkezett tőle értesítés, melyben tudatja, hogy egészséges és utban van a fogolytransporttal.

Köszönetnyilvánítás. Köhn Mórné Feledről 20 koronát küldött Lukács Gézáé alispánné címére, melyből 10 kor. a vöröskereszt egyletet, 5 korona a vakatonakat és 5 kor. a hadiárvékat illeti. Az alispánné ömeltósága ezuton köszöni meg az adományt.

Csererokkant. A wieni cs. és kir. tartalékkórházban nagyszámú csererokkant érkezett orosz hadifogságból, s közöttük van a városunkbeli származású Dusek Károly 16. honv. gyalogezredbeli katona is.

Vizsgálóbírói megbízás. A kassai kir. törvényszék területén a vizsgálóbírói teendők ellátásával a városunkbeli származású *Soós József* kir. törvényszéki bíró biztatott meg.

A gömöri ref. egyházmegye f. hó 20-án Rimaszécsen *Lukács Géza* gondnok és *Czinke István* esperes elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Napirend előtt *Czinke István* esperes üdvözölte *Lukács Géza* gondnokot udvari tanácsosi kintüzetése alkalmából, melyet az ünnepelel meleg szavakkal köszönt meg. A közgyűlésnek legfontosabb tárgya a közelmúltban megtartott tisztikar választására vonatkozólag beadott szavazatokkal felbontó bizottság jelentése volt; ennek tárgyalása során többek felszólalása után *Ruszkay Gyula* tanácsbíró határozati javaslatot adott be, oly értelemben, hogy miután a lefolyt választás, a beadott panaszok és okmányokból kitészöleg a politikai hatóság beavatkozása mellett ment végbe s így annak eredménye az egyházközségek szabad akaratnyilvánulásának nem tekinthető, a közgyűlés a választás eredményét ne erősítse meg hanem az új választást a békés állapotok helyreállításáig halassza el. *Farkas Géza* tanácsbíró szintén ezen javaslattal lényegében azonos javaslatot adott be, melynek 2. pontja azonban arra vonatkozott, keresse fel az egyházmegye a kormányt az iránti intézkedésre, hogy jövőben hasonló külbefolyások, melyek az egyházmegye alkotmányát sértik, ne érvényesülhessenek. A javaslatok mellett szólalt fel *Lukács Géza* gondnok, *Czinke István* esperes, *Buzi Márton*, *Pósa Lajos* tanácsbírók, *Réz László* főjegyző, *Varga Antal* bátkai lelkész, *elene pedig Dusza János* pelsőci, *Juhász László* hanvai lelkész, *Csizi Béla* pelsőci tanító. Elnök a szavazást mindkét javaslatra külön elrendelvé, azok 36 szóval 22 ellenében fogadtattak el. Mindkét határozat ellen *Juhász László* felebbezését szóbelileg bejelentette, megfelebbezett ügy jogerős elintézéséig is a folyó ügyek intézését a régi tisztikar végzi azon kivétellel, hogy miután *Czinke István* esp. betegségi állapotára hivatkozva az esperesi teendők vitelétől való felmentését kérte, annak teljesítésével *Buzi Márton* tanácsbíró kövecsesi lelkész biztatott meg.

Nőegyletek országos szövetsége. A magyarországi nőegyletek szövetsége e héten Budapesten tartotta közgyűlését, melyen Rimaszombati és Vidéke Jótékony Nőegyletét annak épen Budapesten időző érdemes elnök *nője Samarjay Jánosné* képviselte.

Katonák esküje. A cs. és kir. 80-ik gyalogezred folyó hó 23-án délután tette le az új király iránti hűségsküt. A vásártérre kivonult a tisztikar élén *Nechvatal János* ezredessel és a legénység, melyhez az ezredes lendületes beszédet intézett s aztán az ezred zászlaja alatt letette a legénység a hűségsküt, melynek elhangzása után a zenekar az osztrák és a magyar himnuszot játszotta el. Az ünnepélyes aktus után a zászlót a katonazene mellőzésével, csendben vitték az új járásbírósi épületbe. A vörös-kereszt kórházban levő betegek és sebesültek szintén letették a hűségsküt.

A ref. egyházkerület közgyűlése. A tisztáninni református egyházkerület csütörtökön tartotta Miskolcson rendes közgyűlését. A gyűlésen, amely reggel 9 órakor kezdődött, az egyházkerület tagjai nagy számmal vettek részt. A gyűlésen dr. *Tüdös István* püspök és *Dókus Ernő* egyházkerületi főgondnok elnökölték. Dr. *Tüdös István* püspök szívből fakadó s a szíveket felemelő imádsággal nyitotta meg a gyűlést s megemlékezett arról a mélységes gyászról, mely nemzetünkre ő Felsége halálával nehezedett. *Dókus Ernő* egyházkerületi főgondnok kegyeletes szavakkal emlékezik meg ő Felsége haláláról s indítványokat tesz az egyházak és iskolák gyászának kifejezésére. Indítványozza, hogy a kerület összes templomaiban a temetésig minden nap huzzák meg a harangokat. A temetés napján gyászistenisztelet tartandó és a lelkészek alkalmas módon megemlékeznek a nagy halotról. A főiskolákban és a kerülethez tartozó középiskolákban gyásznepélyek tartandók. Indítványozza továbbá, hogy a király kabinetirodájához részvétáviratot intézzen az egyházkerület s végül, hogy a közgyűlés mélyen érzett gyászának és részvétének jegyzőkönyvében illő kifejezést adjon. Az elnök összes indítványaihoz hozzájárult a

közgyűlés. Az elnökség ezután meleg szavakkal emlékezik meg *Komjáthy Béla* ungi egyházmegyei gondnok, dr. *Kovács Gábor* egyházkerületi pénztárnokról és *Baksa Lajos* egyet. konventi előadó elhunytáról. Elfogadta az egyházkerület a sárospataki főiskola fejlesztése érdekében kiküldött bizottság javaslatait. Örömmel és hálás köszönettel vette tudomásul az egyházkerületi közgyűlés, hogy a Miskolczi Ref. Női Fillegyelet a maga árvaházát átadja az egyházkerületnek, hogy az Egyetlet vagyonából az egyházkerület hozzájárulásával egy nagyobb szabású árvaház létesíthessék. Az egyházkerület utasította azokat az egyházmegyéket, a melynek a miskolczi ref. felső leányiskolai segélyezésére még határozatot nem hoztak, hogy a supplicationalis váltsággal egyenlő összeget vegyen be minden egyház a maga költségvetésébe és ez összegek a felsőbb leányiskola segélyezésére már a jövő évre beszolgáltatandók. Ezután több egyházi és iskolai ügyet intéztek el. Rimaszombattól részt vettek a közgyűlésen *Lukács Géza* alispán, udv. tan., *Czinke István*, *Kerekes Dezső*, *Bodor István* és *Sütleő István*.

Epilogus a multkori „forum“-hoz. Szerkesztőnk a mult heti „Forum“ rovatban közölt levél kiegészítéseképen ezen sorokat vette:

„Kedves öcsém!

Valami a levelemből a tollamban maradt. Az általam kontemplált kereténél a Tompa kulturtársaságnak az I. ső pontnál alólról számítva a 24-ik sorban a „népkönyvtárakat“ után: „Továbbá felekezeti és anyanyelvi különbség nélkül való jutalmazása azon néptanítóknak, kik az általános kultúra terjesztésén sikeresen működtek.“ — Ezen sorok szíves közlésére kérve, szívélyesen üdvözöl Hánva, 1916. november 20.

Öreg barátod: *Havay Zoltán*.”

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerület munkás biztosító pénztár igazgatósága f. hó 26-án, ma délelőtt 11 órakor ülést tart.

Esküdtek jegyzéke. A helybeli kir. törvényszéknél folyó hó 18-án ment végbe az esküdtek 1917. évre szóló jegyzékének összeállítása *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnök vezetésével. A hivatalos eljárásán részt vett *Cseh István* kir. táblai bíró, esküdtszéki elnök helyettes is s bizalmi férfiak voltak: dr. *Ráróssy Gyula*, dr. *Kármán Aladár* és *Szabó Elemér*, a törvényhatóság által kiküldve jegyzőként *Gyürky István* törvényszéki jegyző működött.

Hétfőtől tilos az uzonnakévé Rimaszombatban. Az országos közlelmezési hivatal elnökétől nyert rendelet folytán az alispán egy intézkedett, hogy e hó 27-től kezdve tilos d. u. 2 órától este 8 óráig a rimaszombati kávéházakban, éttermekben, kávéházakban, kávéházakban és tejszarnokban tejet és tej felhasználásával készült italokat és ételket kiszolgáltatni. A többi gömöri városokra vonatkozólag egyelőre nem intézkedett az alispán. — Ezen korlátozás naponta átlag 300 liter tejet szabadit fel a közlogyasztás céljaira. A tilalom megszegőire súlyos büntetések várnak.

Még a vendéglős sem mulathat záróra után! Ez év május havában történt, hogy egy rimaszombati vendéglős kedvet kapott a mulatásra és a záróra bekövetkezése után egy meghívott társaságot magánlakásába vitt és ott folytatta a dárídót. A rendőrségnek tudomására jutott ez az esemény s felelősségre vonta a vendéglőst kihágási uton. Az ítélete felebbezés folytán az alispánhoz került, aki 50 korona pénzbüntetésre ítélte a vendéglőst. A belügyminiszter jóváhagyta az ítéletet.

Az új bélyegtörvény. A m. kir. pénzügyminiszter az új bélyegilletéki fokozatok megállapításáról szóló törvény életbeléptetése iránt már kiadta a körrendeletet, mely szerint az új bélyegilleték folyó év december első napjában lép életbe.

Pótvásár. Mint lapunk mult számában jeleztük, pótvásár lesz városunkban. Most már leérkezett a kereskedelmi miniszter engedélye, mely szerint a városunkban okt. hó 20-ikára hirdetett, de elmaradt országos állatvásár — kizárólag hasított körmű állatok felhajtására — folyó hó 27-ikén — hétfőn — tartandó meg. Ugyancsak megengedte a miniszter, hogy Rimaszécs községben a szeptember 25-ikére tett, de elmaradt országos állatvásár helyett folyó év december hó 12-én póttállatvásár tartassék.

Letartóztatott postatisztviselő! A helybeli m. kir. posta- és táviradiahivatalná e héten egy ezerkoronás pénzeslevél, melyet *Braum Szilárd* nemregeen Miskolcra idehelyezett tisztviselő vett át, eltűnt. A tisztviselő a pénzeslevél elsikkasztásával gyanúsítottván, f. hó 23-án őt letartóztatta a rendőrség s a kir. ügyészség fogházába szállította.

Jótékonyág. A Vöröskereszt-egyesület elnöksége hálással köszöni a következő szíves adományokat:

Pénzbeliek: Özv. *Bornemisza Istvánné Bátka* koszorúmegváltásul 20 korona. *Balázs Ferenczné* Csomatelke 5 korona. *Balázs Mihályné Csomatelke* 5 korona. *Szabó Elly* és *Micza Várgede* két kedves katonának szánt virágmegváltásul 20 korona. *Hizsnyan Bálint* 66 fillér. *Kereskedők* pénztári engedménye 54 kor. 82 f. *Zsuffa Kálmán* névnapmegváltásul 10 korona.

Természetben: *Tóth Béláné* 3 drb. könyv. *Farkas János* sebesült 15 darab könyv. *Deák Andrásné Susány* 4 drb. tojás. *Simon Lászlóné* 165 füzet regény, 1 drb. szépirodalmi könyv. *Balog Lászlóné Serke* 9 drb. tojás. *Szalai Sándorné Czákó* 6 drb. tojás. *Az Elnökség.*

Közgazdaság.

Az élelmiszerkészletek összeírása. (Elrendelte az alispán az összeírást a városokban. Belenéznek a kamrákba. — Súlyosan büntetik az elrejtőket.)

Lukács Géza alispán a városok lakosságát igen közlelő érdeklő rendeletet adott a törvényhatóság területén levő 5 rendezett tanácsu város polgármesteréhez.

A rendelet szóról szóra így hangzik:

„Az országos közlelmezési hivatal elnökének folyó évi 2536—1916. II. szám alatt kelt körrendeletében nyert felhatalmazása folytán a 4207—1915. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján ezenel kötelezem Rimaszombati, Rozsnyó, Dobsina, Nagyrőcze és Jolsva r. t. városok lakosságát arra, hogy liszt, bab, borsó, lencse, zsír, szalonna, cukor, kávé és burgonyából akár saját, akár idegen helyiségben őrzött készleteiket az elsőfoku hatóság (polgármester) által megállapítandó módozatok mellett a hatóságnál bejelentésük.

A bejelentési kötelezettség kiterjed termelőkre, kereskedőkre, vendéglősökre, intézetek, vállalatok stb. re, valamint magán háztartásokra is.

A bejelentés egyöntetűsége miatt elrendelte, hogy a készletek összeírása az idecsatolt mintának megfelelő úrlapon történjék s az összeírás eredménye a bejelentések, valamint összesítő kimutatás kapcsán folyó évi december hó 12-ig beterjesztessék.

A bejelentéseknél a magánháztartások összeírása az egyéb készletek összeírásától elkülönítve eszközöndő, e végből czélszerűnek mutatkozik kétféle színű nyomtatványok használata; az adatok helyessége azonban a bejelentő sajátkezű aláírásával igazolandó; a netán más tulajdonát képező s csak őrizetben levő készletekre vonatkozó bejelentés „Megjegyzés“ rovatában igazolandó.

Félreértések elkerülése végett megjegyzem, hogy a gabonaneműek lisztre átszámítva jegyzendők a kimutatásba.

Adják tudomására az érdekelteknek, hogy a hatóságnak vagy megbízottjának jogában áll a bejelentésre kötelezettnek készleteit, raktárait és üzleti könyveit megvizsgálni, továbbá hogy aki a kívánt adatokat a hatóság által megszabott határidő alatt be nem jelenti vagy nem a valószínűleg megfelelően jelenti be, a készletet eltitkolja, elrejtja vagy a hatósági ellenőrzést meg-hiusítja, ha a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el s az 1914. évi L. t. cz. 9. és 17. §§-ai alapján két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, valamint hogy arra a készletre nézve, melynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elkobzásnak van helye.

Felhívom, hogy a fentiek folytán a szükséges intézkedéseket haladéktalanul tegye meg s gondoskodjék arról, miszerint a bekívánt adatok az adott határidőig birtokomban legyenek.

A közlelmezési hivatal az alispán belátá-

sától tette függővé, hogy az összeírást a falusi készletekre vonatkozólag is elrendeli-e s vármegyénk alispánja az adott felhatalmazással egyelőre nem él.

Hogy a készlet összeírásnak mi a tulajdonképeni célja, az nem egészen világos. Hogy a requirálás következik e utána, az ma még nagy titok.

Valószínű, hogy az egész összeírásnak az a célja, hogy tájékoztassa a hatóságokat a városok lakosainak ellátását illetőleg.

A vármegye burgonyaügye dióhéjban.

(Elrendelték a rekvirálást Gömörben.)

Gömörben rossz volt a burgonyatermés s az alispán összeíratta a feltétlen szükségletet. 68 waggon burgonyát kért az országos burgonya közvetítő irodától.

Az OBKI. erre 10 waggont kiutalt s az alispán — mint meg is írtuk — eldisponálta ezen csekély mennyiséget.

Az elmúlt hét közepén váratlanul távirat jött, mely a forgalmi zavarokat hangsúlyozva, nem biztatott a burgonyát illetőleg s csütörtökre megérkezett a földművelésügyi miniszter rendelete, mely elrendelte Gömörben a burgonya rekvirálást s akként intézkedik, hogy a megye a saját szükségletén kívül 500 waggont köteles a burgonya közvetítő iroda rendelkezésére bocsátani.

Hogy ez miképpen lesz lehetséges, az nagy kérdés!

Hogy hogyan adjon egy megye 568 waggon burgonyát, mikor maga 68 waggonra szorul, ez a háborús közlemezésnek kétségkívül legnagyobb problémája.

Egyszóval a rekvirálás el van rendelve és a napokban kezdetét veszi.

Tájékoztatásul közöljük, hogy házi szükségletre naponként és fejenként 1 kg., vetőmagul holdanként 10 mm. tartható vissza. Állati takarmányozásra csak igen korlátolt mennyiség.

Az étkezési burgonyát, melynek november 15-től 12 kor. az ára, a rekvirálási 2 korona leszámításával 10 koronáért, a többi 8 koronáért rekvirálják.

Ezen árért a legközelebbi vasuti állomáshoz kell szállítani a burgonyát.

A lisztadagok leszállítása. A múlt számunkban megírtuk, hogy az országos közlemezési hivatal elnökének intézkedésére a lisztadagok leszállítása küszöbön áll. — A vármegye ugyanis a 63 waggon lisztigényességének fedezésére mindössze 15 waggon lisztet kapott s így az alispánnak a lisztadagokat erősen le kellett szállítania, hogy a csekély készletből mindenhová juttasson lisztet. A liszt disponálása a közelmúlt napokban történt s a liszt egy-két nap múlva mindenhová megérkezik. Természetesen redukált igényekkel várhatja csak a megye közönsége s a takarékoság erősen szem előtt tartandó!

Megérkezett a szerb-szilva. A vármegye által rendelt 53 métermázsas szerbiai aszaltszilvából 49 és fél métermázsas megérkezett s a nem Rimaszombatba szülő része továbbított a vidéki hatóságok címére.

Sóki szolgáltatás. A miskolci kereskedő és iparkamara figyelmezteti a vidéki kereskedőket, hogy a miskolci magyar királyi sóhivatal folyó évi december hó 1-től kezdve vidéki sóárusoknak csakis minden hét csütörtök napján (ha ez ünnepre esnék, pénteken) fog sót kiszolgáltatni. A sóárusító kereskedők a községtől írásbeli igazolást tartoznak magukkal vinni.

Vásári naptár december hóra.

December hó	2. országos vásár	Tornalja.
"	4. " "	Feled.
"	4. " "	Murányalja.
"	10. " "	Dobsina.
"	12. " "	Rozsnyó.
"	12. póttálatvásár	Rimaszécs.
"	13. országos vásár	Ratkó.
"	13. havi vásár	Rszombat.
"	16. országos vásár	Nagyőröcze.
"	18. " "	Putnok.
"	22. " "	Osgyán.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Nyilatkozat.

Alólirott jogérvényesen kinyilatkoztatom, hogy belátva tévedésemet, önszántomból, kényszerítés nélkül bocsánatot kérek *Hoznek Lajos* nagyrőzei, *Glósz Dezső* murányhosszuréti és *Szlopovszky Károly* hisnyói lelkész uraktól, mert őket fékezhetetlen haragomban becsületükben súlyosan megsértettem. Kinyilatkoztatom továbbá, hogy az általam a tiszakerületi Püspök ur és a gömöri egyházmegye Elnöksége előtt *Hoznek Lajos* és *Glósz Dezső* urak ellen emelt vádakat — mint alaptalanokat — visszavonom. Kijelentem, hogy ezen nyilatkozatot a „Gömör-Kishont”, „Rozsnyói Híradó” és a „Murányvölgye” című lapokban saját költségemen közzé teszem, illetve ennek közzétételére fentnevezetteknek jogot adok. — Kötelezem magamat a tiszakerületi árvaház javára kettőszáz koronát végrehajtás terhével lefizetni három hónap alatt, valamint a jelen p-rből származó s bíróság megállapítandó ügyvédi és tanudijakat a magánvádlóknak nyolcz nap alatt lefizetni.

Nagyőröcze, 1916. november 2.

Fábry Tivadar.

Szerkesztői üzenet.

Sok értékes és nagy gonddal megírt tudósítást kellett e héten megnyirbálnunk — rajtuk kívüli okokból. Lelkiismeretes és gondosan dolgozó tudósítónk bocsásanak meg ezért s a közönségnek is szíves elnézését kérjük. A mai nagy idők legelső fontosságú kérdései, a közlemezés és közlemezési hírei sokszor az utolsó perczben és oly terjedelmet kívánólag érkeznek hozzánk, hogy a többi közleményeinken kell rövidítenünk. Ezzel a közérdeket véljük szolgálni, mert ezen hírek ismertetésénél nincs ma érdekesebb esemény!

L. M. Annaira már bizalommal lehetne a szerkesztőség iránt, hogy a nevét közölje velünk. Névtelen írást nem közölhetünk.

A Holländer Lajosné-féle nagymérésben egy pénztárnoknői állás van betöltendő december hó elsejére.

Egy alig használt, egészen jó karban levő szalma- és széna-prés elhalálozás miatt 500 koronáért eladó.

Megtekinthető:

Szilágyi Istvánnál Bakti-pusztán :: (Rimaszombat).

Fa- és cser eladás.

Az egyházasközi határban fekvő 50 kat. hold területen lévő 45 éves bükkös erdő fája s 30 kat. holdnyi 25 éves cserezni való tölgyes fája és csere szabad kézből eladó.

Az összes fatömeg 8000 köbméterre, a cser pedig 1000 métermázsára van becsülve.

Értekezni a tulajdonossal: **dr. Csernay Dániel** várm. főlevéltárnokkal lehet Rimaszombatban. 5—*

Libamáját

minden mennyiségben vásárol kgr.-kint 10 K.

8—11 a Rimaszombati Konzervgyár R.-T.

Tanuló.

Legalább 4 középiskolát végzett fiu tanuló felvétetik **Buksay J. és Fia** divatáru kereskedésében Rimaszombat. Vidékiek előnyben részesülnek. 4—3

3 szobás

lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Értekezni lehet lapunk kiadóhivatalában.

Árverési hirdetés.

Mint Habodász Antal megbízottja közhírré teszem, hogy 1916. november hó 28-án délután 2 órakor Détéri község házában két darab 3 éves herélt csikót 6000 korona kikiáltási árban azonnali készpénzfizetés mellett nyilvános árverésen eladatok a feledi kir. járásbírói végrehajtó közbenjöttével.

A már hámos csikók Habodász Antal déteri lakosnál bármikor megtekinthetők.

Feleden, 1916. november 15-én.

Dr. Csák Géza, ügyvéd.

Nemzetközi

Halottszállítási Iroda

Budapest, Andrassy-ut 11. sz.

Telefon: 167-30.

Exhumál gyorsan és olcsón!

Minden felvilágosítást készséggel ad 6-6

Hirdetés.

16—1916. sz. — Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósnak 1916. évi Pk. 1036/2. sz. végzése következtében dr. Zerkovitz Imre budapesti ügyvéd által képviselt Albert Förster zuckmanteli lakos javára 3500 kor. s jár. erejéig 1916. évi nov. hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1175 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különböző sarkövek és egy tászin. Letkovics Ferencz 566 kor., Horn Lajos utóda 1220 K 56 fill. tőke és jár. követelése erejéig is nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíró 1916. évi Pk. 3534/1916. sz. végzése folytán 3500 kor. tőkekövetelés, 500 K-nak 1914. évi szeptember hó 30-ik és 3000 K-nak 1914. évi október hó 20-ik napjától járó 6 százalék kamatai, és eddig összesen 144 korona 15 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban Andrassy-uti sarkraktárban leendő megtartására **1916-ik évi december hó 5-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX-ik törvény-czikk 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1916. november 21.

Török Gyula, kir. bir. végrehajtó.